

НАШАЕ СТАНОВІЩА ЯСНАЕ

(Да пытаныня беларуска-польскіх узаемадачыненіяў)
Беларускае палітычнае думка, будучы заабсэрбаванай пытанынямі дачыненій да нас расейскага імпэрыялізму, за мала звязтае ўвагі на беларуска-польскія дачыненіні. А тымчасам і гэтае пытаныне звязулецца, як і звязулялася дагэтуль, войстра актуальным, патрабуе шырэйшага насьвятлення, заніцьца да яго яснага становіщча з нашага боку.

Хаця польскія палітычныя колы на эміграцыі стравоюцца сяньня паддаць рэзвіі сваю палітыку зь перад 1939 г., як фальшивую й каротказорку, у дачыненіні аднак да беларускай нацыянальна-вызвольнай проблеме думаюць яны, нажаль, старымі перадваеннымі катэгорыямі.

Асобна трэба коратка адцеміць пагляд на беларускую проблему польскіх эндэкаў. Найлепшай ілюстрацыяй гэтага пагляду могуць быць слова Т. Пішкоўскага, сказанных у ягоных артыкулах, зъмешчаных год таму, назад у Лёнданскіх часапісах «Львув і Вільно» (№ 37 з 24.8.47) і ў «Мыслі Польскіх» (№ 11 з 1947). У вартыкуле з гэтага апошняга часапісу між іншымі чытаецца: «Трэба якраз, каб кожны дакладна сабе ўсведаміў, што адзінмі праудзівымі партнёрамі нашай усходніх граніц звязуляюцца толькі Польшча й Рэсей. Украінцы, летувісы й беларусы — гэта дзеянікі, якія могуць камплікаваць гэту проблему, але якія ня маюць для гэтага праблемы вырашальнага значэння. Усходнія польская граніца ёсьць граніцай польска-расейскай, але для яе значненіе толькі ўзаемнае дачыненіе сілаў, эвентуальна ўклад міжнародных дачыненій».

Гэтыя думкі, выказаныя год назад, сярод польскай эндэціі не змініліся ў сяньня. Дык ясна, што з такімі аргументамі дыскутаваць нельга, тым больш, што ѹ паліакі іншых палітычных кірункаў уважаюць іх за шкодныя навет для польскіх нацыянальна-гаспадарственых інтарэсаў.

Нас тут можа толькі цікавіць, як ставяцца да беларускага нацыянальна-вызвольнага пытаныня іншыя польскія колы, перадусім тыя, што звязуляюцца ў польскім грамадзянстве найболыш папулярнымі й аўтарытэтнымі, голас якіх у будучай вольнай Польшчы будзе мець бяспречнае вырашальнае значэнне. Ходзіць тут аб тых паліаках, якія гуртуюцца вакол польскага эміграцыйнага ўраду ў Лёндане й якія звязуляюцца прыхильнікамі й пралагатарамі федэральнай канцэпцыі сліздня-ўсходніх Эўропы.

Вось-ж, трэба прызнаць, што бальшыня гэтых паліакаў сяньня вызанае права беларускага народу на ягоную гаспадарстваўскую незалежнасць і ўважае, што ѹ польскія палітычныя інтарэсы ў склад сярэдня-эўрапейскай федэрациі. Бяды толькі ў тым, што гэтая катэгорыя паліакаў хадзіць б-бачыць незалежную Беларусь не бліжэй, як на ўсход ад рыськае мяжы. Гэтую думку праудзіць сяньня ўся польская эміграцыйная прэса, адказныя польскія паліакі й навет афіцыйныя дзейнікі польскага эміграцыйнага ўраду.

Гэтак між іншымі на адным з паседжаньняў польскага Лёнданскага кабінету яшчэ ў мінулым годзе міністар замежных спраў Адам Тарнаўскі ў сваім рефэрэнце зазніў: «У канцэпцыі сярэдня-эўрапейскай федэрациі трэба здабыць прыхильнасць амэрыканскага паліакі для нашага заданьня на ўсходзе й заходзе». Што гэта за заданьне, паясьнене далейшы, сказ з ягонае прамовы: «Не ўзночуць Тэгеранская й Ялтанская дагаворы, урад Речыспаспаліт Польскай стаіце на становішчы важнасці Рыскага трактату й дамагаеща звароту Польшчы ўсіх забраных ей тэрыторый» («Справы Польске», № 4, лістапад 1947). Гэты-ж міністар зусім нядайна ў сваім лісце да рэдактара аднае летувіскія газеты ў Нямеччыне без юр'ідичнай незалежнасці, што ѹ польскія паліакі заходніх земляў звязаныя з польскімі грамадзянствамі, праймістамі, інтарэсамі, што інтарэсы жыхароў нашых земляў павінны гарманізвацца з інтарэсамі жыхароў карэннай Польшчы («Кроніка», № 38, кастрычнік 1948).

Свае прэтэнзыі на заходніх беларускіх землях апіраюцца паліакі на аргументах гістарычных, праўных і на аргументах неабходнасці гэтых земляў для ізлascіць і магутнасці будучай Польшчы. Разгледзім тады коратка, па колькі гэтыя «аргументы» ёсьць абаснаваныя, г. зи. па колькі яны ўзпраўды звязуляюцца аргумента-

мы: І так:

1. Што тыхыца гістарычных падставаў належання заходніх беларускіх земляў да Польшчы, дык гэтыя падставы зусім фікцыйныя. Беларусь да 1921 г. ніколі не належыла да Польшчы, як ейная складовая частка. Творчы ў мінушчыне сваё незалежнае гаспадарства — Вялікае Княства Літоўскае была яна на працягу стагодзьдзяў звязана з Польшчы спачатку свабоднайшай, потым цяснейшай федэральнай сувяззю, але як Польшча, так і Вялікае Княства Літоўскае выступалі заўсёды, як два роўна-праўныя партнёры ў супольнай і дабравольнай вуні, а не як адзін падлеглы другому. Такі стан трывал, як ведама, да 1795 г., г. зи. да трэцінага разьдзелу Польшчы. А дзеля гэтага ніякіх гістарычных правоў Польшча на беларускія землі ня мае, а калі на іх паклікаецца, дык робіць гэта груба тэнденцыяна. Той факт, што на Беларусі ў свой час дзеяла ў значнай ступені польская культурная экспансія, дзяякоючы якой вялікая часць шляхты й магнатаў спалівалася, сяньня ня мае бадай нікага вырашальнага значэння, тым больш, што ў сілу выпадкаў гэтыя спаліваліся элемэнты сяньня на Беларусі поўнасцю адсутнічаюць.

2. Праўныя падставы сваіх прэтэнзыяў на заходніх беларускіх землях выводзяць палякі з пастановы Рыскага ўмовы з бальшавікамі з 1921 г., на падставе якой гэтыя землі былі прылучаныя да Польшчы, а так-жэ з цлагараду далейшых пастановы, вынікаючых з Рыскага трактату. Хаця Рыскі трактат і быў вызваны іншымі гаспадарствамі, аднак для беларускага народу звязуляюцца ён роўнавартасным з пактам Молата-Рыбентроп для Польшчы, бо абедзве гэтыя пастановы груба пярочылі элемэнтарным дэмакратычным прынцыпам і асновам міжнароднага права. Рыскі трактат, што рэзай на часткі жывое цела Беларусі, якую паўнапраўным актам 25-га сакавіка 1918 г. абвесьціла сябе сувэрэнным гаспадарствам, быў заключаны супраць волі й без удзелу беларускага народу.

3. Што Польшча патрабуе заходніх беларускіх земляў для нармальнага функцыянавання ўніверситета гаспадарстваўскага арганізму, дык у гэтым ня наша віна. Для гілтераўскай Нямеччыны з гэтага гледзішча ня мениш быў патробны «лебенсрайм» на ўсходзе, у тым ліку й на тэрыторыі Польшчы, аднак гэты аргумент, як супярэчны з міжнародным правам і інтарэсамі жыхарства, што засялялі гэтыя тэрыторыі, прывёў да другой сусьветнай вайны.

На наш пагляд, імкненіі палякаў да прылучэння свайго гаспадарства заходніх беларускіх земляў апіраюцца ў першую чаргу на матывах псыхалічных, а ня столькі на рэальных патрэбах, што маюць быццам гарантаваць існаванне будучас Польшчы. Не падлягае сумлеву факт, што калі-б, прыкладам, Польшча пры перавозе фізычнае сілы гэтыя землі захапіла, дык ня толькі не павялічылі-б яны сілы польскага гаспадарства, але сталіся-б прычынаю ўніверситета слабасці, як гэта было перад 1939 г. Беларускі народ, які сяньня ўжо дасягнуў дастатковую ступень нацыянальнай сыведамасці, ніколі не пагодзіцца з такім вырашэннем ягонага лёсу ў будзе тады ў польскім гаспадарстве толькі дэструкцыйным дзеянікам. Плян спаліваліся на заходніх беларусаў у Заходніх Беларусі, які праводзіўся вельмі інтэнсіўна пры безаглядным застасаванні ўсіх сродкаў, пачынаючы ад паліцікі, а канчачы на касыце, ня даў нікіх пажаданых для Польшчы вынікаў. Бы калі перастаў дзеяць польскі адміністрацыйны й паліцыйны апарат у 1939 г., дык ад усей дваццацілетнай палянізацыі акцыі не асталося амаль і сьледу. Усе тыя, што паходзіцца з Заходнім Беларусем, вельмі добра ведаюць гэта.

Польскі эміграцыйны паліакі, што сяньня дамагаюцца павароту да Польшчы заходніх беларускіх і заходніх-украінскіх земляў па граніцы 1939 г. і адначасна пралагаюць федэральны ідэй народу ў сярэдня-ўсходніх Эўропы, вызначаючы за ўніон роўныя права на вольнасці і гаспадарстваўскую незалежнасць, стараюцца дзве гэтыя супрощыліся паліцікі пагадзіць, у вельмі арыгінальны і аднаасна просты способ. Яны задзяляюцца, што нацыянальныя інтарэсы беларусаў і Украінцаў, што знойдзіцца ў межах польскага гаспадарства, будуць шырака ўзятыя пад увагу і развязаны ў духу нацыянальных, культурных і гаспадарскіх патрэб гэтых народоў.

Ці-ж хоць які-небудзь народ, што мае ўсё ўмовы, права і жаданье жыць собкім незалежным жыццём, мог-бы пагадзіцца з такім вырашэннем свайго лёсу? Ясна што не. Апрача гэтага падобны задзяляюць, што нацыянальныя інтарэсы беларусаў і Украінцаў, што знойдзіцца ў межах польскага народу ніякай вартасці. Бо і пасля першага сусветнага вайны польскія легіёны Пілсудзкага ўступалі на Беларусь із прыгожымі лёзунгамі: «Рувні з рувні, вольні з вольні», «За нашон вольнасць і вашон» і г. пад. Ведаєм, у што потым гэтыя лёзунгі аблінуліся, калі на тэрыторыі Заходніх Беларусі разганялася пры помочы паліцікі апошняя беларуская школа ці закрывалася апошняя беларуская газета згодна з ранейшым плянам польскага міністра Сікорскага, які з соймавай трыбуны заяўляў, што за 50 год ня будзе на тэрыторыі Польшчы анатводна беларуса. Маючы такое горкае дасвідчэнне, нашыя нацыянальныя патрэбы й нашыя элемэнтарныя абавязкі перад Бацькаўшчынай і народам.

Ідеялічнае ўзгадаванье грамадзянства немагчымае без пазнанні мінушчыні свайго народу, праксесу ягонага змагання за свае ідэалы й ягоных культурных цэнтраў. Усё гэта звязуляюцца найбольш магутнымі крыніцамі нацыянальнае сілы.

Само сабой зразумела, што гэта нялёткі заданьні ў умовах эміграцыйнага жыцця й нашае расцірушацца із целым съвеце. Але пэўную частку гэтай так важнай працы можна выкананы і ў тых умовах, у якіх мы сяньня знаходзімся. Тут у першую чаргу можа адыгрываць вялікую ролю наша праца ў выдавецтва нааул, розныя нашыя арганізаціі і ўстановы, а таксама й індывидуальная праца найбольш пакліканых да гэтага адзінак. Трэба толькі, каб спасярод многіх галінай нашае працы на эміграцыі была звернута належнае ўвага й на гэтуя ня мениш важную для нас галіну із съведамасцю, што справа ідэялічнае моцы нашага грамадзянства й ягонае нацыянальнае актыўнасці ў ідэялічнае непахінасці ёсьць найважнейшай перадумовай нашае перамогі. Ня колькасць грамадзянства пастаўляюцца ў выніках ягонае дзеянісці, але якасць.

Ходзіць тады пра тое, каб нашыя грамадзкія кадры, належна ўзброіўшыся ідеялічна, сталіся пайнавар-

АБ АДМІНІСТРАЦІІ ЛЯГЕРАЎ ДП

Дня 15 чырвеня 1948 г. Галоўная Гаспада IPO ў Жэневе выдала распараджэнне за № 74 аб самаўрадзе лягераў і іхніх адносінах да нацыянальных групай ДП. На падставе гэтага распараджэння Галоўная Гаспада IPO на Амэрыканскую зону Нямеччыны абвесьціла адміністраційны загад з дня 12.8.48 аб адміністрацыі лягераў. Мэтай гэтага загаду звязана ў васноўным уядзеніе аднастайнасці ў розных дагэтуль існуючых лягерах систэмы адміністраўвання. У пяршыню гэтым загадам дапушчана цэнтральныя нацыянальныя арганізацыі ДП да навязаныя афіцыйнай сувязі з IPO і прадстаўляння да разгляду IPO сваіх прапановаў. Згодна гэтага загаду выбары ў лягерах ДП адбываюцца ў аснаўным раз на год. Аднак кіраўнікі мясцовых гаспадаў IPO маюць права ўстанаўляць іншыя тэрміны для выбараў лягераў камітэту. Пасля выбараў лягераў камітэт апошні выбірае адміністратара лягера, які пачынае ўрадаваць аўдзелам мясцовага супэрвізара. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера.

Лягера адміністрація складаецца з адміністратора, з аднаго або найбольш двух ягоных заступнікаў і цэлага шэрагу рэферэнтаў і дзеяць у лягеры, як выкананы орган IPO. Пасля ўканстытуавання лягера, які выканавае тэрміны для выбараў лягераў камітету, выбірае адміністратара лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера.

Лягера адміністрація складаецца з адміністратора, з аднаго або найбольш двух ягоных заступнікаў і цэлага шэрагу рэферэнтаў і дзеяць у лягеры, як выкананы орган IPO. Пасля ўканстытуавання лягера, які выканавае тэрміны для выбараў лягераў камітету, выбірае адміністратара лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера. Адміністратар лягера падае ў выбараў шэфу лягера, які пачынае ўрадаваць адміністратара лягера.</

ТРЫ ГАДЫ

ПРАЦЫ НАШАЙ МОЛАДЗІ

Нашая моладзь, апінуўшыся паза межамі сваёй дагоднімі, даўшыся ў даволі дагодных умовах, даных ёй заходнімі дэмакрацыямі, што яна поўнасцю скрысталя з магчымасцю развівання і фармавання тых ідэяў, якіх яна дома, дзякуючы бязупынным акупацыям, не змагла ажыцьцяўці. Тому 15-е лістапада і зьяўлецца так важнай датай у яе жыцці, бо сяньня, якраз ужо 3 гады, як заснавалі першыя скайцкія адзінкі ў Нямеччыне, а тым самым і нарадзілася Згуртаваныне Беларускіх Скаўтаў на Чужыне.

Прыпамінаецца яшчэ, што калі паслья заканчэння венакіх дзеянін, пачаў съвет думаць аб будаванні трывалага міру, нашае нацыянальнае пытаньне выглядала тады даволі трагічна. Суродзічы нашыя, разагнаныя вайной па ўсіх кутках Нямеччыны, ды іншых эўрапейскіх краінах, апінуліся найчасціцай у чужых, а ня рэдка і ў нам варожых асяродках, дзе ў связі з тагачасным падлітычным палажэннем, не маглі даваць знаку свайго існавання.

І вось, хця і ў перыяд для нас асабліва цяжкі, по-бач з іншымі беларускімі артнізацыямі, паўстас ЗБСЧ, каб згуртаваць поўнасцю расцягнушную моладзь і выхаваць яе ў вялікіх нацыянальных і скайцкіх ідэалах.

Праўда, скайцкі рух сярод беларускай моладзі нарадзіўся тут ня ў пяршыню, тут ён стаўся толькі прадаўжальнікам тых запаветаў, якія нам пакінулі існучыя ў 1922 — 23 г. скайцкія звязы нясвіскіе, наваградзкае і віленскіе гімназіі. У той-жэ перыяд існавалі таксама нашыя скайцкія адзінкі і паза межамі, як у Літве і Аргентыне, але да гэтага часу беларускі скайцкі рух нізе не прыняў самастойных і скрышталізаваных формаў, ня меў свайго нацыянальнага кіраўніцтва і на мяжі так выразных імкненій, носячых у сабе дзяржаўныя характеристы. Тому ён, дзякуючы розным нам непажаданым «алекуном», ня змог выліцца ў форму нацыянальнае артнізацыі і таму ня было дазволена выступіць на міжнароднай арэні, як самастойнай адзінцы.

Важкім дзеянікам у спрыяльным і буйным разыўціці гэтага руху на чужыне бысумліву былі артнізацыі беларускай моладзі, якія, існучыя дома ўжо да і пад час II-е сусветнае вайны, ускalыхнулі моладзь і падзілі яе да артнізацыйнай жыцці.

Таксама неабходна зазначыць, што выдатную ролю адыграла тут падтрымка і поўнае разуменне для справы цераз заходніх альянтаў, і можа найважнейшым фактарам у разыўціці і росце нашае артнізацыі была глубокая ідэянасць, ахварнасць і съведамасць паставленых задачаній нашага кіраўніцтва.

ЯК ПАУСТАЛА ЗБСЧ

Яшчэ сяньня многія з нашых суродзічаў ня здаюць сабе спрэя ані з істоты скайтынгу як такога, ані з асабліва цяжкіх умоваў і розных іншых перашкодаў, сярод якіх наш рух павінен быў змагацца за сваё існаванне.

У 1945 г. у Нямеччыне былі толькі лічаныя скайцкія адзінкі, да гэтага яшчэ паракіданыя па розных кутках усіх заходніх зонаў Нямеччыны. У іншых асяродках, дзе мелася беларуская моладзь, ня было найчасціцай падрхтаваных скайцкіх кіраўнікоў. Пачынаючы працу артнізацыі скайцкіх адзінак ня было ня толькі дасвітчаных рук, але і ня было ані сваіх, ужо гатовых, статутаў, рэгулямінаў ды іншых патрэбных для школецыя речак, ані сваіх скайцкай літаратуры, — адным словам нічога, апрача ахвоты моладзі і некаторых старых.

Пры гэтым грамадзкасць пераважна не разумела ні прынцыпу новае артнізацыі, ні яе ідэалёў, ні складанага метаду скайцкага выхавання, маючы нахіл разглядыння гатай артнізацыі як такой, з якім яна мела ўжо нагоду спаткацца пад тым ці іншым акупантам. Трэба было пачынаць ад самых першых асноваў,

А. Дзіда.

СУЧАСНЫЯ ПРАБЛЕМЫ

БЕЛАРУСКАЕ ВОНКАВАЕ ПАЛІТЫКІ

(Заканчэнне).

Тэза разыўцелу Расейская імперія на ейнія складоўшыя нацыянальныя часткі поўнасцю адказвае й прынцыпам міжнароднае справядлівасці, бо аднаўленыне незалежных дзяржаваў, раней ці пазней пераможаных ды акупаваных збройнаю сілою, адпавядае нормам забавязваючага сілнія права ў міжнародных дачыненіях, тым балей, што мова йдзе ад вызваленыні наўрадаў, якія ў выніку ваенінага падбою апінуліся пад нябывалым у гісторыі чалавецтва нацыянальна-культурным, гаспадарскім і сацыяльным прыгнётам, што супярэчыць найэлемэнтарнейшым вымогам гуманізму. Зноў-жа такі акт разыўцелу быў-бы з гледзішча міжнародных інтаресаў і актам мэтагоднасці, бо сяньня ўжо целы съвет пераконваецца ў тым, што карані расейскага імперыялізму ляжаць глыбака ў ейнай гісторыі, што Расея навонікі праз усю сваю гісторыю выступала як дзяржава імперыялістычная. Тому гэты съвет і прыходзіць да выснаву, што ня можа быць у ім міру й парадку, пакуль любая расейская імперыя будзе надалей існаваць. А нашае гісторычнае дазнанне змушае нас трывамца пагляду, што Расея ня амбіжана да сваіх этнографічных межаў шчэ надоўга застанецца жыць ідэямі рэстаўрацыі свае імперыі. Тому наш блёк ня можа юклічыць у свой склад і такое Расея, бо ён-же і праектуеца якраз, як абаронны блёк нашых нацыянальных дзяржаваў супроць мілітарнае, палітычнае і гаспадарскае сілы Расеі й Нямеччыны ды супроць расейскага й нямецкага імперыялізму. Мы змушаны будзем і надалей стаяць на варце непарушнае ўмовы, паводле якое толькі этнографічная Расея без падбою чужых земляў можа не загражаць нашай свабодзе.

Але тут-же із асаблівым націкам мы хочам заявіць, што, не зважаючы на ўсе нашыя засцярогі да Расеі, мы аднак не зыбаемся працаваць нянявісці да расейскага народу, які, як і ўсе іншыя народы съвету, мае права на свабоду й незалежнасць. Мы рашуча высту-

шкаць самастойнае разыўці згодна з нашымі нацыянальнымі традыцыямі і псыхікай нашага народа ў дапасаванні да агульнае прынятай цэльм съветам ідзі скайтынгу, каб змагчы стварыць свой собскі нацыянальны рух моладзі, які ахапіў-бы маладое пакаленне ня толькі тут на чужыне, але і мог-бы быць перамесеным у вадпаведную хвіліну на вызваленую Бацькаўшчыну і які быў-бы ўсімі заходнімі народамі прызнаным як сапраўдны рух скайці.

Галоўнаму кіраўніцтву ЗБЧС удалося перамагчы ўсё гэтага перашкоды. Яно выпрацавала самастойныя арганізацыйныя формы, статуты, рэгуляміны, праграму працы, неабходныя інструкцыі, выдала таксама неабходную скайцкую літаратуру, ды найважнейшая можа, дабілася прызнання Інтэрнацыянальным Скаўцкім Бюром у Літвіне нашае арганізацыі.

Зразумела, гэта ўсё вымагае надзвычай многа энэргіі і актыўнае працы, ахварнасць і адданасць справе руху моладзі. Зыезды ЗБЧС, якія адбыліся ў 1946 і 1947 г. замацавалі падрхтаваныя арганізацыйныя формы і накрэслілі далейшыя вытычныя на будучынно. Галоўным заданнем нашае арганізацыі было і будзе творыць пойнавартаснага чалавека і добра грамадзяніна свае Бацькаўшчыны.

ДАСІГНЕНЫНІ

Карыстаючыся з нагоды 3-іх угодкаў, дазволім усомніць тут найважнейшыя і істотныя мамэнты у нашым скайцкім руху.

На сяньняшні дзень ЗБЧС налічвае роўна 512 сяброў і сябровак, зарганізаваныя ў 5 штандарах амэрыканскіх, ангельскіх і французскіх зонаў. Нажаль, паданы лік не ахоплівае яшчэ поўнасцю ўсёе нашае моладзі. Да гэтага спрычыняючыца многа якія фактары арганізацыйнага характару, ды і ў німеншай меры сучасныя станае эміграцыі. Аднак мудрая пагаворка падкрэслівае, што сіла ляжыць якраз на ў колькасці, а ў якасці. І вось у гэтым напрамку і вядзеніце інтэнсіўная праца, рэзультаты якой ужо можамаглядзяць на тым, што ЗБЧС змагло падрхтаваць сваіх кіраўнікоў і інструктароў, і тым самым узвысіць магчымасці лепшага выхавання моладзі.

Кіраўніцтва не забылася таксама і таго, што нам усім адноўкава вельмі ляжыць на сорцы, а пайменна, пашыраць пры розных нагодах нашае добрае беларускае імя. Съведама гэтага, нашае арганізацыя не памінула ніводнае большае магчымасці, каб ня выступіць пад сімвалам нацыянальным і скайцкім съязгамі побач з іншымі на розных міжнародных імпрэзах. Заняло-бы тут шмат месца пералічыць ўсё тэя выступы, на якіх нашыя скайты прыымалі ўдзел. Задаволімся толькі тым, адным з важнейшых для нас мамэнтаў, калі мы прымалі ўдзел у вялікім міжнародным зыездзе ў Гамбургу (25 — 31 сакавіка 1948 г.), дзе прысутнічаў шеф скайтаў брытанскіх імперыяў, генэрал-лейтэнант лёрд Раўэлсон, які ў той час звярнуў асаблівую ўвагу на нашу арганізацыю. Знаючы, якім важным фактарам у выхаванні моладзі і знаёмленні шырэйших масаў для выхлікання сярод іх зразуменіе і падтрымкі ёсьць друкаване слова, ЗБЧС рабіла і тут усё тэстаамаганні, якія толькі ляжалі ў граніцах яе магчымасці.

Хця і на рататары, выдана шмат скайцкага і нацыянальнага літаратуры, скайцкіх часопісаў ды іншых разыўці.

У Англіі працягвае выхадзіць месячнік для моладзі «Наперад», а Галоўная Кватэра і далей выдае свой бюлетэн «Інфармацыйная Служба».

АГУЛЬНЫЯ ЛІНІІ НА БУДУЧЫНЮ

Заданыні на будучынню — вялізарныя. Перш за ўсё гэта змацаваць нашыя рады знутры, дакладней спрэчываць структуру і рэгуляміны для больш эфектыўнае дзеянасці, як тут на чужыне, так і, ужо ў недалёкім часе, у вызваленай Бацькаўшчыне.

БАЦЬКАЎШЧЫНА

Заданыні на будучынню — вялізарныя. Перш за ўсё гэта змацаваць нашыя рады знутры, дакладней спрэчываць структуру і рэгуляміны для больш эфектыўнае дзеянасці, як тут на чужыне, так і, ужо ў недалёкім часе, у вызваленай Бацькаўшчыне.

СВЯТОЙ + ПАМЯЦІ

Беларускі паэта Хведар Ільяшевіч 7 лістапада сёлета перадчасна загінуў на далёкай чужыне, абы чым із глыбокім сумам падаў да публічнага ведама.

Чэсьць Ягонай памяці!

(Дзэялістка і публічнага ведама Беларусі ў ўніверсітэце «Вайсрутэнен», пераходзіла ў беларускіх паводзіні, вялікі сымпатык і прыяцель нашага народа, —

7 лістапада сёлета адышоў на вечны супак.

Чэсьць Ягонай памяці!

Рэдакцыя

СВЯТОЙ + ПАМЯЦІ

Барон Эўген фон Энгельгардт, аўтар ведамай працы аб Беларусі ў ўніверсітэце («Вайсрутэнен»), пераходзіла ў беларускіх паводзіні, вялікі сымпатык і прыяцель нашага народа, —

7 лістапада сёлета адышоў на вечны супак.

Чэсьць Ягонай памяці!

Рэдакцыя

Каб быць на вышыні стаўляных вымогаў, трэба не ахопдзіна і далей школіць новыя кадры, ды да школіць існучуючыя, выпрацаваць і выдаць скайцкія дапаможнікі ды іншыя, можна называць, фаховыя падручнікі для кіраўнікоў, звярнуць асаблівую ўвагу на прапагаванне нашае на міжнародным грунце, ды на менш важнае, выхоўваць моладзь нацыянальна.

І ў далейшым моладзь іе кіраўнікі паводзіні тварыць адну і непадзельную цэласць і непахісна стаяць на чиста скайцкім шляху.

Новы зыезд ЗБЧС, які мае адбыцца ў пачатках студзеня 1949 году, будзе далейшым этапам на нашым скайцкім грунце у напрамку разыўціцца і ўмацаваньня нашае арганізацыі паводзіла накінутых вышэй тэзаў.

Арпа.

СПАТКАННЕ ТРУМАН — СТАЛІН?

Савецкая прэса падала 10 лістапада да ведама за агентствам Тас аб магчымасці спаткання прэзыдэнта Трумана із Сталінам. Таксама із Маскоўскіх рэдакцыяў ўзятыя падтрымліваюць спаткання.

У афіцыяльных Вашынгтонскіх колах у сувязі з гэтым было паведамлены, што «Труман ня мае такога пляну».

<h

Зъ Беларускага Жыцьця

У АНГЕЛЬСКАЙ ЗОНЕ

Беларусы ангельские зоны, пасъля доўгіх і ўпартых дамаганьняў, нароцце дачакаліся загаду Ангельскіх уладаў аб правядзеніі рэгістрацыі беларусаў, як нацы. Цікава адзначыць, што нашыя суседзі на ўсходах адноўкаў аднесліся да выкананьня загадаў. Спачатку ўсялякім спосабамі імкнуліся запалохаць беларусоў, каб на прызнаваліся да сваёй нацыянальнасці і не рэгістраваліся, кажучы, што ўсіх беларусоў выдаць бальшавіком і пад. Праўда, часткова ім гэта ўдалося, але дзе гэта ня мела посьпеху, дык там праста імкнуліся не паведаміць гэтага насыльніцтва і адказывалі ўладам, што беларусу ў іх німа, да прыкл. у лягеры Гановар-Мюндэн, дзе ўлада тримаюць паліакі ў сваіх руках. Дзіўным нам гэта здаецца пасъля гутарак у Зонным Камітэце Паразуменія. Або гэтак і траба рабіць: словаў словамі, а дзеянасць дзеянасцю.

Найвялікай баліячкай, якая не дaeць разгарнуць культурнае беларускае жыцьцё ў зоне, гэта бязумоўна нашая расыярушанасць маленькім групкамі па чужых лягерах. Да гэтуль ніякай магчымасці адчыніць школаў для беларускіх дзетак, мець царкву для дарослых, або выдаваць свой блюзетын, каб інфармаваць людзей аб беларускіх жыцьці зоне ў падзеях сусвету. Думаеца, што гэта толькі павысіла-б павагу і нашых абаронцаў, а ў многіх, з асяродкаў на было-б панікі, лішніх чуткаў і плёткаў.

Беларускія выгнанцы ангельские зоны за апошні год маюць значныя асягненіні, як на вонкі, гэтак і ў нут-

ры, бо і тут стала ѹдзе ачышчэнне ад рознага выпадковага съмніція, якое ўлезла, або было падасланы ў нашыя шэрагі ворагамі.

Шмат беларусаў нашыя зоны ўжо выезміравала ў заморскія краіны. Гэтак апошнім часам толькі ў Бразылію выехала да 500 чалавек, найболей з Гановару, бо туды бралі адразу усю сям'ю. Меншыя групы, але пераважна самотныя людзі павыехалі ў Канаду (гал. чынам дэячыць), Аўстралію, Аргентыну ды Франц. Мароко. На чарзе стаяць новыя акцы ў Аўстралію, Англію, Вэльгію, Аргентыну.

На мэмыярал старшыні БНК Анг. зоны ў Зональную Кватэр IPO аб долі старых, хворых і непрацаздольных, кіраўнікі ўпэўні, што хоць гэткіх людзей ні адна краіна браць не жадае, але закінутыя яны ня будуть. IPO рэзэрвую некаторыя сумы, каб была магчымасць гэтых людзей забясьпечваць так ці інакш. На пытаныне аб сем'ях тых, галовы якіх ўжо выехалі на працу адказана, што іх паступова перавязуць да галавы сям'і, калі ўлады таго краю будуць пераконаныя, што гэта чалавек сапраўды карысны.

Гэтымі днімі на паседжанні БНК пастаноўлена даўней дамагацца ад ѹладаў выдзяленыя беларусоў у асобынае нацыянальнае лягеры. У бліжэйшыя дні будуть адведаны галоўныя ѹлады IPO і Ci Ci Джи. Аб выніках чытачы даведаюцца з бачын нашае газеты.

К-Ч.

ДЗЕНЬ НЕПРЫМІРЫМАСЦІ

Пазнаў пляны чорнага бальшавіка Гітлера, які хацеў зрабіць з нас сваіх нявольнікаў, дык адказаў яму партызанская вайной. Пасъля павароту бальшавікоў вялікая частка нашых партызанаў засталася ў лесе ў вядзеша рашучую барадзьбу супраць свайго апошняга панявольніка й не пакіне яе аж да канчаткове перамогі.

Беларускі народ, аднак, ведае, што для асягненія перамогі неабходны супольны фронт усіх паняволеных і загрожаных бальшавізмам народоў. Гэты фронт у форме Антыбальшавіцкага Блёку Народаў ужо існуе. Апрача таго, дзеля паспяховасці нашага змаганьня мы мусім ведаць тое, што натхнене ўзмадненіем нашых змагараў гэта — свабода й незалежнасць усіх народоў у іх этнографічных межах. Неабходна скончыць з усякім паняволеннем, з усякім імпрыялізмам.

Захад на бачыў ці не хацеў бачыць нашага змаганьня з бальшавізмам на працягу 30 гадоў. Але калі чырвоны агресар і панявольнік прагненуў балтаву, паліаку, румыну, чэху і г. д. ўжо збіраецца тое самое зрабіць з французамі, італьянцамі, кітайцамі, а інавес англійцамі й амэрыканцамі, здаецца, што заход пачынае разумець, якая небяспека завісла над ім — памалу, але станоўка пераходзіць на нашыя пазыцыі непрыймірымасці да бальшавізму. Нас асабліва цешыць факт, што найбольшыя дзяржавы свету нас пачынаюць разумець і станоўка падрыхтоўваюцца да барадзьбы за свабоду нараодаў і вечны мір.

Тому расыце наш фронт непрыймірымасці ў, дай Божа, каб гэты наш сход быў апошнім у наўшым цяжкім жыцьці.

Прамова беларускага прадстаўніка знайшла вялікае зразуменіе сярод прысутных беларусаў і украінцаў. То самае трэба сказаць і аб прамове украінскага прадстаўніка. Што датычыць расейскага прамоўцы, дык, хаяць ён і быў прадстаўніком «Освободительного двіжения», аднак, з ягонае прамовы гэтага плаўбы відаць. Ені словам не ўспомніў аб барадзьбе іншых паняволеных нараодаў Расейскай імперыі й навет нідзе не зазначыў, што гэтыя народы маюць нейкае права на сваю незалежнасць.

Што датычыць канцэртнае часткі, трэба падчыніць, што яна ў аснаўтных была выканана Украінскім хорам Божыка. Вельмі глыбокое ўражанье зрабіў на прысутных сп. Понедзілок сваей нязвычайнай мосці дэкламацый аб зыдзеках ГПУ-НКВД над сваім пяшчнімі ахвярамі.

Прысутны.

КАНАДА

Адкрыцьцё Канады мела месца ў 1534 г. Да другога паловы 18 стагодзьдзя; была яна заселена французамі і таму называлася Новай Францыяй. Людзі, якія здаўлі гэту краіну, ведалі, што яны мусіць перамагыць шмат цяжкасцяў і перашкодаў з боку прыроды, каб мець магчымасць у ёй жыць. Канада, здзяланае паўночную частку Паўночнай Амерыкі, гранічыла на паўдні з Злучанымі Штатамі. Калі ў 1776 годзе пачалася амэрыканская революцыя, Канада адмовіла Злучаным Штатам змагацца побач з імі супраць Англіі. Амэрыканцы акупавалі Канаду, але ў наступным годзе змушаныя былі з яе адыйсці. У 1812 годзе паміж Канадай і Злучанымі Штатамі дайшло да вайны, але гэта было апошні раз. Амэрыканцы зразумелі імкненіі канадскай да самантаўніці і да гэтага пары абуды народы жывуць у згодзе.

У 1873 годзе ў Канадзе выбухнула паўстаньне супраць Англіі, якая жадала мець Канаду як свою калёнію. Хаця паўстаньне было Англіяй здушана, усё-ж прынясло яно Канадзе вялікую карысць. У год паўстання Канада атрымала такую форму кіраўніцтва, якую сама жадала. Дня 1.6. 1867 быў прыняты закён, згодна якога правінцыі Онтарый, Квэбэк, Новая Шатландыя і Новы Бруншвіг злучыліся і стварылі Федэральную дзяржаву — Канадайскую Дамінію. У 1921 годзе распаряджэннім Вестмінстэрскага статуту атрымала Канада поўную аўтаномію ў сувэрэнітэт.

У сучасны момант Канада аўтыймае тэрыторыю абслугам у 9.368.500 кв. км., якую засяляе 12 мільёнаў жыхараў. 30% усяго насельніцтва, гэта людзі французскага паходжаньня, а 50% брытанскага, рэшта прыпадае на іншыя нацыі. У склад Канады ўваходзяць: Новая Шатландыя, Новы Бруншвіг, востраў Принца Эдварда і правінцыі Квэбэк, Онтарый, Манітоба, Саскачаван, Альберта, Брытанская Калюмбія, Паўночна-заходнія землі і Юкон. Першыя тры акругі знаходзяцца на ўзбярэжжы Атлантычнага акіяну і зьяўляюцца вельмі багатымі ў лес, вугаль, залеза і рыбу. Порт Галіфакс, у

які прыбываюць звычайна ўцекачы з Эўропы, і порт Сэнт Джон, абуды на ўсходнім узбярэжжы Канады, ніколі не замірзаюць і даюць магчымасць уваходзіць у гэтыя партыі караблямі праз цэлы год. Усходняя правінцыя Квэбэк з бальшынай насельніцтва французскага паходжаньня і сумежная з ёю правінцыя Онтарый багаты ў капальні, фабрыкі і вялікія земляробскія і жывёлагадаўляныя фармы. Гэта найбагацейшыя правінцыі Канады. Цэнтральная правінцыя Манітоба, Саскачаван і Альберта зьяўляюцца стэпавымі. Тут здабываюцца вугаль, залата, уран, залеза і г. д., але усё-ж пераважная частка насельніцтва займаецца земляробствам.

Правінцыя Брытанская Калюмбія знаходзіцца на заходнім узбярэжжы Канады і багата рыбай, пшаніцай, срэбрам, вугольлем, золатам і іншымі. Клімат паўдэннай Канады падобны да кантынэнтальнага клімату заходнай Эўропы. Паўночна-заходнія землі і Юкон дагэтуль амаль незаселены і становіцца халоднай падплярнай тэрыторыі. Сталіцай Канады зьяўляецца горад Оттава. Да большых гарадоў належыць Монтрэаль, Торонто, Ванкувер і Вінніпег. Урадавай мовай Канады ёсьць ангельская мова. Французская мова займае другое месца. Валютай Канады зьяўляецца канадскі доляр.

Канада гэта краіна незаселеная і дзеля гэтага зацікаўлена пераважна ў іміграцыі земляробаў і лясных работнікаў. Плата для лясных работнікаў большая, чым для земляробскіх. Канада пакрывае 60% патрэбаў сельскага паселенія. Гэта даставае драўля. Яна дастаўляе апошніяе чынамі вялікія колькасці. Треба яшчэ зацеміць, што 45% паселенія Канады пакрывае лесам.

Канада, будучы зацікаўлена пераважна ў прыёме работнікаў, падыходзіць да ДП і ўцекачу з пункту гледжаньня ці могуць яны працаўваць і з'яўляюцца здаровымі. Бязумоўна век грае таксама ролю.

Масавае іміграцыі пакуль што не абвешчана. Сямейным адначасна з сем'ямі ўезд немагчымы. Квоты на ўезд узалежніваюцца ад патрэбы рабочае сілы праз фабрыкі, капальні і г. д. Да гэтуль амаль набіраліся спэцыялісты і прыдатныя для рознага роду працы. Прачачыўшы статыстыку эміграцыі ў Канаду за месяц чырвень г.г., бачна, што ад 1 да 21 чырвень выехала водным і паветранымі шляхам 4800 асобаў, прычым вылучна земляробы, шахцёры, лясныя і тэкстыльныя работнікі. Для асобаў, якія маюць сваякоў у Канадзе, уезд у апошнюю магчымы, паколькі сваякі іх запатрабуюцца. Рэгістрацыя і падрыхтоўка да эміграцыі ў Канаду праводзіцца Міжнароднай Арганізацыяй для Уцекачоў (ПРО).

Інфармацыйнай даведкай аб беларусах у Канадзе можа служыць перадавіца сп. К. Акулы, зъмешчаная ў № 7 часопісу «Беларускі Эмігрант», які выдаецца ў Канадзе ў горадзе Ошава. Як вынікае з гэтага артыкулу, беларусы ў Канадзе дагэтуль не ўтварылі свайго арганізацый, а гэта таму, што арганізацыя ня можа быць абавалена на старой эміграцыі, а новай эміграцыі ёсьць пакуль што ў Канадзе няшмат.

Беларускі эміграцыя складаецца з дэльвіх групаў. Да першай належыць быўшыя жаўнеры польскай арміі, якія прыбылі з Англіі на 2 гадовую працу ў сельскай гаспадарцы, да другой — тыя, што прыбылі з Нямеччыны на 10-месячныя контракты працы ў лясах, капальніх і інш. Кантракты тримаюць людзей на месцы працы і перашкаджаюць групавацца і арганізаціаціа. Апошніяе магчымы толькі тады, калі контракты скончыцца. Аднак усё-ж падрыхтоўка да ўтварэння беларускага арганізаціа ў Канадзе дагэтуль не ўтварыла. Апошніяе падрыхтоўка ўзялася на сябе «Беларускі Эмігрант». Як цэнтр будучай бел. арганізацыі прапануеца горад Торонто.

Мгр. К.

АБ УМОВАХ ПРАЦЫ ў АРГЕНТЫНЕ

На нашую просьбу сп. Старынія Згуртавання Беларусаў у Аргентыне пераслаў нам наступныя інформаціі аб умовах жыцьця й працы работнікаў у Аргентыне:

Працы тут хапае. Кажды можа дастаць працу ўжо на другі дзень пасъля прыезду ў Аргентыну. Вышыння заработка платы тут устаноўлена ўрадам. Работнік на дзень зарабляе мінімум 12,50 пэзо, падмайстру — 18—20, майстру — 24—30, залежна ад прафесіі. На будове і ў партох стаўкі большыя. Прадукты недарагія (асабліва хлеб, мясо й цукар). Абед у рэстараНЕ каштует 1,80 пэзо (заканамічны), нармальны абед — 2 пэзо і вышэй. Утрыманье ў сваім каштует ўдвая таней. Добрыя касцюмы каштует 150 пэзо ў вышэй, кашуля 16 пэзо, чаравікі — 25 пэзо ў вышэй. Гэтыя цэны абаўляюцца ў Буэнос-Айрэс, а на правінціі ніжэйшыя, але там меншыя стаўкі заработка ў цяжкай здзяланацьці працы. У сталіцы найцяжкія здзяланацьці памешканні, асабліва для сямейных. Нежанатыя жывуць пераважна ў пэнсіёнах (двох у пакоі). Цэладзеннае ўтрыманье каштует тады 140—180 пэзо ў месец. Нова прыледжыцца да афармленія дакументаў, якое трывае 3—5 дзён, могуць ісці, куды хочуць, і рабіць, што хочуць. Карыстаюцца яны абласлютнай свободай.

ШУКАЕЦЦА ПРАЦА БЕЛАРУСКИМ ЛЕКАРАМ

Урад Аб'еднаннія Беларускіх Лекараў на Чужынне шукае ў Брытанскай зоне Нямеччыны месца працы для лекара мэдыцынскіх і лекаркі-дэнтысткі, сяброў Аб'еднаннія.

Праца можа быць або шпітальная, або ў лягеры. Паведамленыя аб магчым